

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

Здобувач: **Саченко Олег Анатолієвича**

Тема дисертаційної роботи: **Формування стратегічно-орієнтованого портфеля інноваційних проектів модернізації електроенергетичного обладнання.**

Дисертація на здобуття наукового ступеня **кандидата технічних наук.**

Спеціальність: **05.13.22 – Управління проектами і програмами.**

Офіційний опонент: д.т.н., професор

Білощицький Андрій Олександрович

На експертизу представлена дисертаційна робота Саченка Олега Анатолієвича загальний обсяг якої складає 159 стор. Робота має 7 додатків, 3 з яких це акти впровадження. Також надані автореферат і опубліковані за темою дисертації 13 наукових праць, серед яких 6 статей опубліковані у закордонних і фахових виданнях, 7 доповідей міжнародних і національних конференцій 2 з яких опубліковані у збірниках праць міжнародних конференцій, індексованих наукометричною базою Scopus та 1 з яких – наукометричною базою Web of Science.

1. Актуальність теми дисертаційної роботи.

Запровадження новітніх енергозберігаючих технологій є одним із ключів до реалізації стратегічної мети – створення конкурентоспроможної економіки України та забезпечення високого рівня життя громадян. Враховуючи нелегку економічну ситуацію в Україні, важливу роль при цьому мають проекти реконструкції і модернізації обладнання енергопідприємств. Тому управління інноваційними проектами модернізації електроенергетичних підприємств сьогодні є надзвичайно актуальним.

З іншої сторони, для модернізації обладнання сучасних електроенергетичних підприємств необхідно, як правило, виконувати значну кількість проектів, які доцільно об'єднувати в портфель проектів. Таким чином, дисертаційна робота Саченка О.А., присвячена формуванню стратегічно-орієнтованого портфеля інноваційних проектів модернізації електроенергетичного обладнання, є безумовно актуальною.

Важливість та актуальність даного дисертаційного дослідження підкреслюється його зв'язком з держбюджетною науково-дослідною роботою «Розроблення проекту організації забезпечення відокремлення та незалежності діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами та з постачання електричної енергії за регульованим тарифом» (№ д.р. 0115U007200), 2015-2016 рр.

2. Основні результати та наукова новизна дисертаційних досліджень

Результати дисертаційного дослідження характеризуються науковою новизною, яка полягає в наступному:

– Вперше розроблено метод формування портфеля інноваційних проектів модернізації обладнання на основі порівняльної оцінки еквівалентних проектів портфеля шляхом визначення стандартизованих показників еталонного проекту та інтегрального критерію і формування базової матриці для вибору найбільш ефективного проекту, що є суттєво простішим порівняно з існуючими методами;

– Вперше розроблено концептуальну модель стратегії управління портфелями проектів модернізації обладнання енергетичного підприємства з врахуванням доступних ресурсів на основі 4-крокової послідовності процедур формування стратегії організації і двохетапного підходу, де на першому етапі виокремлюється система техніко-економічних показників, які характеризують проекти модернізації та очікувані результати, що є підставою для попереднього відбору кращих проектів портфелю, а на другому етапі оцінюється пріоритетність вибраних проектів, з яких

остаточно формують портфель проектів.

– Удосконалено модель вибору критеріїв оцінки інноваційних проектів для електроенергетичного підприємства шляхом поділу критеріїв оцінки енергоефективності на п'ять груп і застосування методу DEMATEL для побудови карт взаємовпливу і методу ANP для обчислення ваги критеріїв на основі карт взаємовпливу;

– Отримав подальший розвиток метод аналізу показників ефективності інноваційного проекту на основі порівняння доходів і витрат проекту, який відрізняється від відомих тим, що при оцінці показників ефективності розглядаються тільки додаткові витрати і доходи проекту, так як використання повної собівартості одиниці продукції приводить до спотворення показників комерційної привабливості і до прийняття хибних рішень стосовно вибору кращого варіанту.

3. Ступінь обґрунтування наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

За результатами аналізу матеріалів дисертаційної роботи, автореферату та публікацій здобувача слід зазначити, що належний ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень дисертації забезпечено завдяки коректності поставлених задач, використанню фундаментальних положень управління проектами та наукових праць вітчизняних і зарубіжних авторів з проблем управління портфелем. Крім того, в дисертаційній роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: методи аналізу і синтезу, системний аналіз, метод аналогій, статистичні методи, графічний метод, метод декомпозиції.

4. Практична цінність результатів роботи

Практичне значення мають інструментальні засоби, що забезпечують формування ефективного портфеля проектів. До практичних результатів

дисертаційної роботи слід віднести також запропоновані алгоритми й програми для використання в інноваційних проектах модернізації електроенергетичного обладнання, що забезпечують вибір раціонального з точки зору енергозбереження обладнання.

Практична цінність отриманих результатів підтверджується їх впровадженням на ВАТ «Тернопільобленерго», у науково-дослідній роботі з ПАТ «Хмельницькобленерго», а також в науково-дослідній і навчально-методичній роботі кафедри інформаційно-обчислювальних систем та управління ТНЕУ.

5. Оцінка змісту дисертації

Структура дисертаційної роботи визначена завданнями досліджень і включає вступ, чотири розділи, висновки до кожного розділу, загальні висновки, перелік літератури зі 114 найменувань та 7 додатків. Основний текст дисертації викладений на 112 сторінках тексту.

У вступі обґрунтовано актуальність виконаних досліджень, подано зв'язок дисертаційної роботи з науковими програмами. Сформульовано мету та завдання дослідження, дано характеристику наукової новизни отриманих результатів і їх практичного значення, наведено відомості про апробацію отриманих результатів та їх впровадження.

У першому розділі досліджено стан предметної області, розглянуто управління портфелем інноваційних портфелем інноваційних проектів як механізм реалізації стратегії модернізації обладнання енергопідприємства, виконано аналіз існуючих робіт і зроблено постановку задачі дослідження.

У другому розділі досліджено передумови стратегічного управління портфелем інноваційних проектів модернізації електроенергетичного обладнання. Розроблено концептуальну модель стратегії управління портфелем проектів модернізації обладнання енергетичного підприємства з врахуванням доступних ресурсів на базі 4-крокової послідовності процедур узагальненої стратегії організації і двохетапного підходу

формування стратегії управління портфелем. Обґрунтовано систему критеріїв оцінки інноваційних проектів для енергопідприємства.

Третій розділ присвячено опису шляхів формування ефективного портфеля проектів. Запропоновано модель на основі інтеграції двох методів DEMATEL і ANP, що реалізується у два етапи. Розроблено метод на основі інтегрального критерію для вибору найбільш ефективного проекту при модернізації обладнання із підмножини еквівалентних проектів портфелю. Запропоновано метод оцінки показників ефективності інноваційного проекту у портфелі шляхом порівняння доходів і витрат проекту та оцінки приросту прибутку від впровадження проекту на основі додаткових витрат і доходів проекту.

У четвертому розділі зроблено оцінку відповідності стратегічним цілям портфеля проектів та описано застосування розроблених методів і засобів формування портфеля інноваційних проектів модернізації електроенергетичного обладнання. Розроблено концепцію системи підтримки прийняття рішень для керівного складу енергопідприємства з використанням аналітичної платформи Deductor 5.3 і реалізацією процедур підтримки процесу тиражування знань в інтерактивному та автоматичному режимах. Експериментально перевірено і наведено приклади візуалізації процедур вибору ефективного портфеля.

У додатках представлено приклади проектів реконструкції енергопідприємства та основні виробничі показники.

6. Шляхи використання наукових і практичних результатів роботи і ступінь їх реалізації

Результати роботи впроваджені в повному обсязі. В роботі наведені реальні приклади використання розроблених моделей і методів в роботі енергетичних підприємств та в Тернопільському національному економічному університеті, що підтверджується відповідними актами.

Вважаю необхідним рекомендувати до впровадження результати роботи у в практичній діяльності навчальних закладів України з метою підвищення їх конкурентоспроможності в міжнародному освітньому просторі, а також у навчальному процесі у вищих навчальних закладах при викладанні дисциплін "Управління проектами" та «Менеджмент».

7. Достовірність наукових результатів

Достовірність теоретичних положень і результатів дисертації базується на застосуванні знань управління проектами, загально прийнятих методах стратегічного менеджменту і спеціальних знаннях прикладної галузі. Припущення і положення, на яких ґрунтується побудова моделей є коректними.

Достовірність наукових результатів підтверджується високим ступенем адекватності результатів моделювання з використанням даних отриманих експертним шляхом.

Основні положення і результати дисертаційних досліджень пройшли широку апробацію на науково-технічних конференціях і семінарах.

8. Повнота представлення основних наукових положень, висновків, рекомендацій в опублікованих роботах

Основні положення дисертаційної роботи викладено в 13 наукових працях, серед яких шість статей опубліковані у фахових і закордонних виданнях, сім доповідей міжнародних і національних конференцій, з них дві доповіді опубліковані в збірниках праць міжнародних конференцій, індексованих наукометричною базою Scopus, одна з яких – наукометричною базою Web of Science.

Наукові положення, висновки і рекомендації дисертації відображені в публікаціях рівномірно по розділах. Одночасно, вони, включаючи тези доповідей, відбивають пріоритети автора дисертації в рішенні наукових і

прикладних задач обраного їм наукового напрямку.

Автореферат містить основні положення, висновки і рекомендації, приведені в дисертації, а також всю іншу необхідну для оцінки роботи інформацію. Зміст автореферату відповідає змісту дисертації.

Оформлення автореферату відповідає вимогам стандартів.

9. Зауваження по роботі, що рецензується

Позитивно оцінюючи основні здобутки дисертанта вважаю за необхідне зазначити деякі дискусійні моменти та зауваження до дисертації.

1. Я вважаю що дисертант у авторефераті при розкритті розділу 2 недоцільно використав виділений обсяг, а саме замість наведених таблиць 1-5 доцільніше було б навести математичну складову моделі стратегії управління портфелем проектів модернізації обладнання, або розшифрувати наведенні всі індекси у формулах в авторефераті для поліпшення сприйняття наведених розрахунків.

2. Аналіз існуючих робіт у досліджуваній предметній області (Розділ 1 дисертації) потребує кращої систематизації.

3. На рис. 2.2 дисертації автором представлено концептуальну модель стратегії управління, побудовану на основі ціннісного підходу. Варто було б більш конкретно підкреслити розмежування між проектами, програмою і портфелем, яке мав на увазі автор, при побудові моделі.

4. У другому розділі дисертаційної роботи, було б доцільно вказати, що перший етап двоетапного підходу формування стратегії управління портфелем включає в себе аналіз проектів згідно із системою критеріїв, запропонованою у підрозділі 2.4.

5. У формулі (3.1, стр.63) методу DEMATEL наведені значення K та k , а що вони означають потрібно здогадуватись по контексту на наступних сторінках.

6. У третьому розділі дисертаційної роботи запропоновано модель на основі інтеграції двох відомих методів DEMATEL (для побудови карт

взаємовпливу) та ANP (для обчислення ваги критеріїв). Однак, не обґрунтовано вибір даних методів, і не вказано які переваги вони дають у порівнянні з релевантними методами вирішення завдань подібних типів.

7. Існує велика кількість сучасних методології в управлінні проектами, які можна було б застосувати для даного дисертаційного дослідження але нажаль автор цього не зробив.

10. Висновки по роботі.

Як видно, висловлені зауваження мають дискусійний характер і не можуть вплинути на загальний науковий рівень, новизну та достовірність результатів Саченка Олег Анатолієвича, а лише можуть бути поштовхом дисертанту для подальших досліджень в цьому напрямку.

На основі аналізу дисертації, автореферату і публікацій здобувача вважаю, що дисертаційне дослідження Саченка О.А. «Формування стратегічно-орієнтованого портфеля інноваційних проектів модернізації електроенергетичного обладнання» є завершеним самостійним науковим дослідженням актуальної теми, що виконано на достатньо високому теоретико-методологічному рівні. Зміст дисертації відповідає спеціальності, за якою вона подана.

Висновки по розділах роботи та загальні висновки дисертації повністю відповідають основному змісту дослідження, чітко сформульовані, співвіднесені із завданнями, послідовні та змістові.

Матеріали дослідження дають підстави для висновку, що поставлені автором завдання розв'язані, мета – розроблення теоретичних основ, моделей, методів і засобів управління інноваційними проектами модернізації електроенергетичного обладнання, досягнута.

Дослідження має необхідну наукову новизну, теоретичне і практичне значення.

Основні результати роботи впроваджені в частому секторі та у вищому навчальному закладі України.

Отримані в роботі результати відкривають нові можливості для розвитку вищої освіти в Україні. Зокрема, напрацьовані в результаті виконання дисертаційного дослідження теоретичні і практичні результати можуть бути використані як в галузі освіти, так і в інших галузях економіки, де використовуються методології управління проектами. Ці результати будуть корисними викладачам вищих навчальних закладів з відповідних дисциплін та керівникам відповідних підприємств та організацій.

11. Узагальнена оцінка дисертаційної роботи

Зміст дисертації відповідає за формулою та напрямками досліджень паспорту спеціальності 05.13.22 – Управління проектами і програмами. Формула спеціальності охоплює такі складові, що присутні в дисертації: досліджені зв'язки та закономірності, що виникають в процесі управління людськими, матеріальними, інформаційними ресурсами протягом життєвого циклу проекту, як керованої системи, що має ознаки унікальності, тимчасовості і яка орієнтована на досягнення визначеного корисного результату. Наукова та практична значущість розв'язання проблем полягає у забезпеченні досягнення високих якісних і кількісних показників проектів. Дисертаційні дослідження відносяться до таких напрямків досліджень за паспортом спеціальності 05.13.22:

- програми та портфелі проектів;
- процеси управління проектами і програмами;
- проектно-орієнтовані організації та офіси з управління проектами та програмами.

Зміст автореферату повністю відповідає змісту дисертаційної роботи. Публікації автора повно відображають результати досліджень. Повнота відображення результатів дисертаційних досліджень і вимоги щодо кількості публікацій відповідають вимогам ДАК України.

Дисертаційна робота оформлена із додержанням необхідних вимог, прийнятих правил та норм.

Відзначені зауваження не знижують загального позитивного враження від дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота Саченко Олега Анатолієвича на тему: «Формування стратегічно-орієнтованого портфеля інноваційних проектів модернізації електроенергетичного обладнання» є завершеним науковим дослідженням, у якому поставлена і вирішена важлива науково-технічна задача. Одержані результати мають наукову новизну і практичне значення. Робота відповідає діючим в Україні вимогам “Порядку присудження наукових ступенів” затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013р. № 567 та чинним вимогам МОН України щодо кандидатських дисертацій, а її автор заслуговує присудження йому наукового ступеня кандидата технічних наук за спеціальністю 05.13.22 – Управління проектами і програмами.

Офіційний опонент
лауреат премії Верховної Ради України
у галузі фундаментальних і
прикладних досліджень та
науково-технічних розробок,
д-р техн. наук, професор,
заступник декана з наукової роботи
та міжнародних зв'язків
факультету інформаційних технологій
Київського національного університету ім. Тараса Шевченка

Білощицький А.О.